

■ બિમલ મહેશ્વરી

દિવસોમાં વર્ષોથી રહેતા કમલેશભાઈ સોઢાની દીકરી અંગ્રેજીમાં અવ્વલ હતી, પણ માતૃભાષા ગુજરાતી લખવા કે વાંચવાનાં કાંકાં હત્યાં. દીકરીને ગુજરાતી પુસ્તક વાંચવાનો શોખ, પણ શબ્દોના અર્થની એને ખબર પડતી નહોતી. કમલેશભાઈ પણ એને ન સમજાવી શકે. કરવું શું એ પ્રશ્ન કમલેશભાઈને હંમેશાં મૂઝવતો.

તાજેતરમાં કમલેશભાઈ સોઢા મુંબઈ આવ્યા ત્યારે એમને ખબર પડી કે જેમને ગુજરાતી ભાષા લખતાં કે વાંચતાં આવડતી ન હોય એવા લોકો માટે એક ડિજિટલ ડિક્શનરી બહાર પડી છે. કમલેશભાઈ બધું કામ પડતું મૂકી એની કોમ્પેક્ટ ડિસ્ક (સીડી) લેવા પહોંચી ગયા. એ મળી એટલે એમને થયું:

હાશ!

આ સીડીના આગમન બાદ કમલેશભાઈની દીકરીની જેમ જેને ગુજરાતી લખતાં-વાંચતાં આવડતું ન હોય એવા ઘણા ગુજરાતીઓના પ્રશ્ન હલ થઈ ગયા છે.

આ તો ઠીક, અંગ્રેજી શબ્દના અર્થની બરાબર ખબર ન પડતી હોય તો એનો ઈલાજ પણ આ સીડીમાં છે. માનવામાં ન આવતું હોય તો નડિયાદ પાસેની કોરમ શાહનો દાખલો જાણવા જેવો છે.

કોરમ ગુજરાતી માધ્યમમાં ભણી હોવાથી એનું અંગ્રેજી ઘણું કાચું હતું. સાહિત્યની એ રસિક હોવાથી એ અંગ્રેજી પુસ્તક પણ વાંચતી. જોકે ઘણા અંગ્રેજી શબ્દ એના માથા પરથી જતા. શબ્દના અર્થ અને સમાનાર્થી શબ્દ શોધવામાં એને મુશ્કેલી પડતી. અમુક અંગ્રેજી શબ્દના અર્થ ડિક્શનરીમાં મળતા પણ નહીં. એણે પણ આ સીડી વસાવી લીધી અને હવે અંગ્રેજીવાંચન એના માટે આસાન થઈ ગયું છે.

આ ડિજિટલ ડિક્શનરી વિશે વિગતમાં વાત કરીએ એ પહેલાં ગુજરાતી શબ્દકોશ વિશેનો ઈતિહાસ ટૂંકમાં જાણી લેવો જરૂરી છે.

લાંડનથી નીકળતા પ્રકાશન

જેમને ગુજરાતી લખતાં-વાંચતાં નથી

વીસ વરસની જહેમત બાદ વિદેશમાં વસી ગયેલા એક ગુજરાતી સદ્ગૃહસ્થ આજની પેઢીને કમ્પ્યુટર દ્વારા એમની માતૃભાષા શીખવાની તક આપે છે.

ઓપિનિયનના તંત્રી વિપુલ કલ્યાણી કહે છે કે છેલ્લાં આઠસો વર્ષમાં ગુજરાતી ડિક્શનરીઓમાં ખાસતીએવા સુધારા-વધારા થયા છે. ઈસવી સન ૧૨૮૦માં ઠાકુર સંત્રામસિંહે પહેલવહેલી ગુજરાતી ડિક્શનરી તૈયાર કરેલી. આધુનિક સમયની વાત કરીએ તો કવિ નર્મદે નર્મદે કોશ રચેલો. એ પછી તો ઘણી ગુજરાતી ડિક્શનરી આવી છે. ગુજરાત વિદ્યાપીઠના સાર્થ ગુજરાતી જોડણીકોશને ગુજરાતી શબ્દો અને રૂઢિપ્રયોગનો વિગતવાર કોશ ગણવામાં આવે છે. એ પછી પણ ઘણી ડિક્શનરી બજારમાં આવી.

આટલી બધી ગુજરાતી ડિક્શનરી ઉપલબ્ધ હોવા છતાં ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીના આ આધુનિક યુગમાં ગુજરાતીઓ પાસે ડિજિટલ ડિક્શનરી નહોતી. આ ખોટ પણ હવે લાંડનસ્થિત

ભારતીય ઉદ્યોગપતિ અને સખાવતી રતિલાલ ચંદરયાએ પૂરી કરી છે.

રતિલાલભાઈ બહુ ભણ્યા નથી. વિદેશમાં જ રહેવા છતાં એમનો માતૃભાષા પ્રત્યેનો પ્રેમ ગજબનો છે. આશરે સાઠ વર્ષ પહેલાં ગુજરાતી ટાઈપરાઈટર ખરીદી ગુજરાતીમાં ટાઈપ કરવાનું એ જાતે શીખેલા.

એમણે વિશ્વભરના ગુજરાતીઓને લાભ થાય એવી એક ગુજરાતી ડિજિટલ ડિક્શનરી તૈયાર કરવાનો આશરે વીસ વર્ષ પહેલાં મનસૂબો મનમાં બાંધેલો અને એ દિશામાં કામ પણ શરૂ કર્યું હતું. આટલાં વર્ષોની જહેમત બાદ આખરે એમને આ ડિજિટલ ગુજરાતી ડિક્શનરી તૈયાર કરવામાં સફળતા મળી છે.

આ ડિજિટલ ડિક્શનરી સીડી (કોમ્પેક્ટ ડિસ્ક)ના સ્વરૂપમાં મળે છે એટલે જેની પાસે ઈન્ટરનેટની સગવડ ન

હોય એ સીડીનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

આ સીડી કે વેબસાઈટ (www.gujaratilexicon.com)માં આશરે પરચીસ લાખ શબ્દ છે અને એમાં સતત ઉમેરા થતા રહે છે. અંગ્રેજી શબ્દના ગુજરાતી અર્થ વિભાગમાં બત્રીસ હજારથી વધુ શબ્દ છે, જ્યારે ગુજરાતી શબ્દના અંગ્રેજી અર્થ વિભાગમાં આશરે પચાસ હજાર શબ્દ છે. આશરે દોઢ લાખ ગુજરાતી શબ્દના ગુજરાતી અર્થની સમજ આપવામાં આવી છે. આ ઉપરાંત, પાંચ હજાર વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ અને પંદર હજારથી વધુ રૂઢિપ્રયોગ એમાં છે.

ડિજિટલ ડિક્શનરી તૈયાર કરતાં વીસેક વર્ષનો સમય લાગ્યો. આવું કેમ? ગુજરાતી ડિજિટલ ડિક્શનરી તૈયાર કરવાના કામના અંતિમ તબક્કામાં મુંબઈની સોફ્ટવેર કંપની

આપડતું એમને આ પાંચી સંભળાવો...

રતિલાલ ચંદરયા: હાથમાં લીધેલું કામ અધૂરું ક્યારેય ન છોડે.

મેગનેટ ગ્રુપે પણ ખાસ્સી મહેનત કરી છે. આ કંપનીના બે ડિરેક્ટર નીરવ મહેતા અને અશોક કરાણિયા આનો ખુલાસો કરતાં કહે છે કે રતિલાલભાઈને કમ્પ્યુટર વિશેનું બહુ નોલેજ નહોતું એટલે એક તો એમને બીજા પર મદદાર રાખવો પડે એટલે સરખા ટેકનિકલ માણસો શોધવામાં સમય ગયો. એ એપલ અને માઈક્રોસોફ્ટ જેવી કંપનીના અધિકારીઓને પણ મળ્યા. એ ગુજરાતી ફોન્ટ શોધવા પેરિસ પણ જઈ આવ્યા. ભારતનાં લગભગ દરેક શહેરમાં એ ચક્કર મારી આવેલા.

બન્ને ડિરેક્ટર કહે છે કે વીસ વર્ષના ગાળામાં સમયાંતરે સતત નવી નવી ટેકનોલોજી આવતી રહી. રતિલાલભાઈ નવી ટેકનોલોજી સાથે જ બજારમાં આવવા માગતા હતા. પરચીસ લાભ શબ્દના કલેક્શનનું કામ પણ બહુ મોટું હતું. આ શબ્દો ટાઈપ કરવા અને પછી એને ચેક

કરવામાં પણ સમય નીકળી જાય એ સ્વાભાવિક છે. આ ઉપરાંત, ડિજિટલ ડિક્શનરીનું કામ અનેક ઠેકાણે ચાલતું હતું. આ સામગ્રી ભેગી કરવાનું કામ પણ જટિલ હતું.

- પણ આ તો રતિલાલભાઈ હતા... નાઈરોબીમાં જન્મેલા ૮૪ વર્ષના રતિલાલભાઈ કોઈ કામ હાથમાં લે તો એ પૂરું કર્યા વગર ક્યારેય પડતું ન મૂકે. ડિજિટલ ડિક્શનરી બાબતમાં પણ એમનો મનસૂબો કંઈક એવો જ હતો.

રતિલાલભાઈ માત્ર માધ્યમિક ધોરણ સુધી ભણ્યા છે. બીજા વિશ્વયુદ્ધ દરમિયાન એ એમના પરિવાર સાથે ભારત પાછા આવી ગયા અને બિઝનેસમાં જોડાઈ ગયા. ૧૯૪૬માં એ પાછા કેન્યા ગયા અને બિઝનેસના વ્યાપને વધારી દીધો.

સફળતા હંમેશાં એમને સાથ આપતી એટલે ૧૯૬૫માં એમણે વ્યાવસાયિક ધોરણે યુરોપની ધરતી પર પગ મૂક્યો. આજે રતિલાલભાઈના ગ્રુપનો બિઝનેસ ચાલીસથી વધુ દેશમાં ફેલાયેલો છે. અમેરિકામાં અને સાઉથ ઈસ્ટ એશિયામાં પણ એમના ગ્રુપનાં હિત છે.

રતિલાલભાઈનું ધન કમાવાનું સપનું તો પૂરું થયું, પણ માતૃભાષાની

સેવા કરવાનું એમનું એકમાત્ર સપનું સાકાર કરવાનું બાકી હતું એટલે એમણે વિશ્વભરના ગુજરાતીઓને લાભ થાય એવી ડિજિટલ ડિક્શનરી તૈયાર કરવાનો જટિલ પ્રોજેક્ટ હાથમાં લીધો હતો.

રતિલાલભાઈ ભલે વિદેશમાં વસતા હોય, પણ એ સતત ભારતીય મૂલ્યો અને સંસ્કૃતિના જતન તથા વિકાસ માટે પ્રયત્નશીલ રહ્યા છે. સમાજસેવામાં પણ એ અગ્રણી છે.

૧૯૭૯માં એમણે સ્થાપેલું *અનોડે ફાઉન્ડેશન* ગામડાઓમાં ગરીબી નિર્મૂલનનું કામ કરે છે. શરૂઆત એક રાજ્યનાં પાંચ ગામડાંથી કરી, પણ આજે પંદર રાજ્યનાં પંદર હજારથી વધુ ગામડાંમાં એની પ્રવૃત્તિ ચાલે છે. એના આયોજનની રકમ પણ રૂપિયા પચાસ હજારથી વધી રૂપિયા એક હજાર કરોડ સુધી પહોંચી ગઈ છે.

આવા આ રતિલાલભાઈએ ડિજિટલ ડિક્શનરી તૈયાર થઈ એટલે એની વેબસાઈટ ઊભી કરવાનો ફેસલો કર્યો. એના માટે જાવા અને ઈન્ટરનેટ કમ્પિટેબલ ફોન્ટ તૈયાર કરવામાં આવ્યા. *મેકિનટોસ* અને *આઈબીએમ* કમ્પ્યુટર પર ચાલે એવી બન્ને પ્રકારની સીડી બનાવવામાં આવી. ફોન્ટ ડાઉનલોડ કરવાની ઝંઝટને ટાળવા તથા

આંતરરાષ્ટ્રીય ધોરણ અનુસાર બધું કામ યુનિકોડમાં કરવામાં આવ્યું.

વીસ વર્ષની જ હેમત પછી તૈયાર થયેલી સીડી અને વેબસાઈટનું મુંબઈમાં થોડા સમય પહેલાં યોજાયેલા એક સાદગીભર્યાં કાર્યક્રમમાં *ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ*નાં માજી પ્રમુખ અને સાહિત્યકાર ધીરુબહેન પટેલના હસ્તે વિમોચન કરવામાં આવ્યું હતું. એ પ્રસંગે ધીરુબહેને આ ડિજિટલ ડિક્શનરીની પ્રશસ્તિ કરી હતી.

આ ગુજરાતી ડિજિટલ ડિક્શનરી ખરેખર કમાલની છે. કમ્પ્યુટરના માઉસની ચાંપ દાબવાની સાથે તમને ગુજરાતી અને અંગ્રેજી શબ્દનો અર્થ, સમાનાર્થી શબ્દ કે વિરોધાભાસી અર્થ પલકવારમાં મળી શકે છે. રૂઢિપ્રયોગના અર્થ પણ એમાં છે. આ વેબસાઈટ ધીરે ધીરે લોકપ્રિય બની રહી છે. જાન્યુઆરીમાં એનું વિમોચન થયું ત્યારથી અત્યાર સુધીમાં પચાસ હજારથી વધુ લોકો આ સાઈટને સર્ફ કરી ચૂક્યા છે. સાઈટને ત્રીસ લાખથી વધુ હિટ મળ્યા છે. આ વેબસાઈટની ખાસ વાત એ છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ નવા શબ્દ કે રૂઢિપ્રયોગ સમાવવા વિશેનું સૂચન કરી શકે છે.

રતિલાલભાઈ કહે છે કે ગુજરાતી પ્રફૂરીડર શોધવાની કડાકૂટ આ ડિજિટલ ડિક્શનરીને કારણે ઓછી થઈ જશે. શબ્દની સાચી જોડણી હવે આ ડિક્શનરીને જોઈને કરી શકાશે.

રતિલાલભાઈએ એમની ડિજિટલ ડિક્શનરીનો સરખો ઉપયોગ થઈ શકે એ માટે મુંબઈની સોફ્ટવેર કંપની મેગનેટ સાથે હાથ મિલાવ્યા છે. આ સોફ્ટવેર કંપનીએ *માઈક્રોસોફ્ટ વિન્ડોઝ* જેવી ગુજરાતીમાં સરળ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ વિકસાવી છે અને એને *ઉત્કર્ષ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ* નામ આપવામાં આવ્યું છે. રતિલાલભાઈની ગુજરાતી ડિજિટલ ડિક્શનરી પણ આ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમમાં સ્પેલચેકર તરીકે આમેજ કરવામાં આવી છે.

ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ ડેવલપ કરનાર મેગનેટના ડિરેક્ટર નીરવ મહેતા અને અશોક કરાણિયા કહે છે કે આપણે

ઈન્ટરનેટની સગવડ હોય તો ગુજરાતી ડિક્શનરીનો ઉપયોગ ઘેરબેઠાં થઈ શકશે.

ગુજરાતી બધાં ક્ષેત્રમાં આગળ છીએ, પણ કમ્પ્યુટર ક્ષેત્રમાં પાછળ છીએ. આખા દેશની વાત કરીએ તો માત્ર દેશના પાંચ ટકા લોકોને અંગ્રેજી આવડે છે. ગુજરાતીઓ પણ અંગ્રેજીમાં કાચા. અંગ્રેજી આવડતું ન હોવાથી મોટા ભાગના કમ્પ્યુટરને હાથ સુઢાં લગાડતા નથી. ગુજરાતીઓના આ ભયને દૂર કરવા અમે માતૃભાષામાં ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ કેવલપ કરવાનું નક્કી કર્યું.

ઉત્કર્ષ (www.utkarsh.org) ગુજરાતી ઓપરેટિંગ સિસ્ટમની સીડી બે પ્રકારમાં આવે છે. એક સીડીમાં સ્પેલચેકર (રતિલાલભાઈની ડિજિટલ ડિક્શનરી) છે, જ્યારે બીજી સીડીમાં એ નથી. માઈક્રોસોફ્ટ વર્ડમાં અંગ્રેજીમાં આપણે કોઈ પત્ર ટાઈપ કરીએ ત્યારે ખોટા સ્પેલિંગની નીચે લાલ લાઈન

વ્યક્તિ કોઈને ગુજરાતીમાં ઈ-મેઈલ કરે તો સામેવાળી વ્યક્તિ આસાનીથી આ ઈ-મેઈલ વાંચી શકે છે. એને ફોન્ટ પણ ડાઉનલોડ કરવા નહીં પડે. ધારો કે એ ઈ-મેઈલ વાંચી ન શકે તો એ માત્ર ગણતરીની સેકન્ડમાં ફોન્ટ ડાઉનલોડ કરી શકે. ગુજરાતી તેમ જ અંગ્રેજી બન્ને ભાષામાં પત્ર લખી શકાય છે. આ ઉપરાંત, એમાં વીસ જેટલી ગેમ્સ પણ છે. સાવ નાનાં બાળકો માટે અમુક શૈક્ષણિક ગેમ્સનો પણ એમાં સમાવેશ છે.

નીરવ મહેતા અને અશોક કરાણિયા કહે છે કે ગુજરાતી સ્કૂલો પણ આ સિસ્ટમ રાખી શકે છે અને ત્યાં પણ અમે અમારું ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીશું. એ કહે છે કે પાલનપુરની ગુજરાતી માધ્યમની વિદ્યામંદિર શાળાને

કમ્પ્યુટર વાપરતા આ પરચીસ છોકરાની શૈક્ષણિક પ્રગતિની તુલના કમ્પ્યુટર ન વાપરતા બીજા વર્ગના છોકરાઓ સાથે કરવામાં આવશે. જો આ પાર્શલ પ્રોજેક્ટ સફળ થશે તો એના અમલના વ્યાપને વધારવામાં આવશે. વડોદરાની એક સ્કૂલ પણ આ સિસ્ટમ બેસાડવા માગે છે.

ભારત સરકારના સેન્ટર ફોર ડેવલપમેન્ટ ઓફ એડવાન્સ્ડ કમ્પ્યુટિંગે (સીડીક) પણ ઉત્કર્ષ ગુજરાતી ઓપરેટિંગ સિસ્ટમનો અભ્યાસ કરી એને તૈયાર કરનારાની પીઠ ધાબડી છે. સીડીકનાં સિનિયર રિસર્ચ સાયન્ટિસ્ટ ડૉ. અલકા ઈરાનીનું કહેવું છે કે આ સિસ્ટમ વાપરવામાં ખૂબ સરળ છે.

નીરવ મહેતા અને અશોક કરાણિયા કહે છે કે સીડીકના પ્રમાણપત્ર બાદ અમારા ઉત્સાહમાં ચાર ગણો વધારો થયો છે. ગુજરાત સરકાર અમારી સરળ ગુજરાતી ઓપરેટિંગ સિસ્ટમને માન્યતા આપે એ માટેના અમારા પ્રયાસ ચાલુ છે. મુખ્ય પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ અમને અમારી સિસ્ટમ રાજ્ય સરકારના સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી વિભાગને બતાવવાની ભલામણ કરી હતી.

બન્ને ડિરેક્ટર કહે છે કે આ વિભાગ અમારી સિસ્ટમને માન્યતા આપે તો એ ગુજરાતનાં ગામડે ગામડે બેસાડી શકાશે. એમણે અમારી સિસ્ટમમાં અમુક ભલામણ સૂચવેલી, જેનું અમે પાલન કર્યું છે.

મહેસૂલ વિભાગ ગ્રામ પંચાયત આ સિસ્ટમનો ફાયદો ઉઠાવી શકે એમ છે. બધા રેકોર્ડ ગુજરાતીમાં કમ્પ્યુટરમાં લખી અને સંગ્રહી શકાશે. દાખલા તરીકે, ગુજરાતના નાનકડા ગામડાના કોઈ ખેડૂતને એની જમીન વિશેનો સરકારી રેકોર્ડ જોઈતો હશે તો એ પળવારમાં પ્રાપ્ત કરી શકશે.

ઉત્કર્ષ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ વસાવવા માટે કોઈએ નવું કમ્પ્યુટર ખરીદવાની પણ જરૂર નથી. સીડી ડ્રાઈવમાં ઉત્કર્ષની સીડી નાખો કે સિસ્ટમ કામ કરતી થઈ જશે. ગુજરાતી

સિસ્ટમમાં ઓપરેટ કરેલો ડેટા મૂળ સિસ્ટમમાં સેવ થશે.

કામ પતે એટલે સીડી કાઢી શકાય એટલે કોઈ બીજાએ માઈક્રોસોફ્ટ સિસ્ટમ વાપરવી હોય તો એ વાપરી શકે છે. સિસ્ટમને લોડ કરવી હોય તો એ કરી શકાય.

મોટા ભાગની ઓફિસોમાં કે પછી ઘરમાં માઈક્રોસોફ્ટ ઓફિસ પ્રોગ્રામ (વર્ડ, એક્સેલ, પાવર પોઈન્ટ, વગેરે)નો ઉપયોગ થતો હોય છે એટલે ઓફિસ પ્રોગ્રામનું સંપૂર્ણ ગુજરાતીકરણ કરવામાં આવ્યું છે. કોઈને ગુજરાતીમાં પત્ર લખવો હોય કે પછી ગુજરાતીમાં ઈ-મેઈલ કરવો હોય તો એ આસાનીથી કરી શકાય. અંગ્રેજીમાં પણ એ થઈ શકે છે.

સિસ્ટમમાં સાત પ્રકારનાં કી-બોર્ડની વ્યવસ્થા છે એટલે જેને જે કી-બોર્ડ ફાવે એ વાપરી શકે છે. સિસ્ટમના પ્રોજેક્ટ ઈન્ચાર્જ કાર્તિક મિસ્ત્રી કહે છે કે પહેલાં અમે એક જ પ્રકારના કી-બોર્ડનો સમાવેશ કરેલો. ધીરે ધીરે અમે સાત કી-બોર્ડ કર્યા છે અને ભવિષ્યમાં અમે એ વધારી પણ શકીએ છીએ.

અંગ્રેજી આવડતું ન હોય એવાં તરુણ-તરુણીઓ માટે પણ ગુડ ન્યૂઝ એ છે કે આના દ્વારા એ લોકો પણ ગુજરાતી ચેટિંગ-બ્લોગિંગ કરી શકે છે.

રતિલાલભાઈ ચંદ્રયા માતૃભાષાના વિકાસ માટે સતત પ્રયત્નશીલ હોય છે. ફુલફલેજડ ગુજરાતી સિસ્ટમ ગુજરાતીઓને અર્પણ કર્યા બાદ એ હવે ગુજરાતી સાહિત્યનો ડિજિટલ ભંડાર ઊભો કેમ કરવો એ વિચારી રહ્યા છે. નીરવ મહેતા અને અશોક કરાણિયા કહે છે કે હવે પછી અમે ઓપ્ટિકલ રીડિંગ ક્ષેત્રે અને સ્પીચ રેકગ્નિશન ક્ષેત્રે કામ કરવા માગીએ છીએ.

દાખલા તરીકે, તમે જે ગુજરાતીમાં બોલો એ આપોઆપ ગુજરાતીમાં ટાઈપ થાય એવી યંત્રણા શોધવી છે. એ ઉપરાંત, ગુજરાતી સાહિત્યને ભેગું કરવા ઓપ્ટિકલ સ્કેન રીડર પણ તૈયાર કરવાની રતિલાલભાઈની યોજના છે.

ગુજરાતી ડિજિટલ ડિક્શનરીનું ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદનાં ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ ધીરુભાઈને પટેલે વિમોચન કર્યું હતું.

આવે છે. એ જ રીતે ઉત્કર્ષ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમમાં ગુજરાતીમાં ટાઈપ કરવામાં આવતા પત્રમાં જો કોઈ જોડણી બરાબર લખવામાં ન આવી હોય તો તરત જ એની નીચે લાલ રંગની લાઈન આવી જશે એટલે કે તમે ખોટો શબ્દ લખ્યો છે એની જાણ તમને થશે.

બજારમાં તમે માઈક્રોસોફ્ટની ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ અને ઓફિસ પેકેજ લેવા જાવ તો એ આશરે રૂપિયા પંદરથી વીસ હજારમાં મળે, પણ ઉત્કર્ષ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ માત્ર રૂપિયા બે હજારમાં ઘેર વસાવી શકાય. એમાં ઓફિસ પેકેજ અને બીજાં એપ્લિકેશન પણ છે. ઓપરેટિંગ સિસ્ટમમાં ગુજરાતી ફોન્ટ પણ યુનિકોડ વાપરવામાં આવ્યા છે એટલે કે આ સિસ્ટમ વાપરનાર

અમે એક પ્રપોઝલ આપી છે અને જો શાળાના ટ્રસ્ટીઓ એ મંજૂર કરશે તો વિદ્યાર્થીઓએ દફતર પણ સ્કૂલમાં લાવવું નહીં પડે.

આ પાર્શલ પ્રોજેક્ટ હશે અને એમાં શાળાના એક વર્ગમાં પરચીસેક કમ્પ્યુટર ગોઠવવામાં આવશે. એમાં ઉત્કર્ષ ઓપરેટિંગ સિસ્ટમ હશે. એમબીએના વિદ્યાર્થી વર્ગખંડમાં જે રીતે બધો અભ્યાસ લેપટોપ પર કરે છે એમ શાળાના વિદ્યાર્થીઓ પણ એમના કમ્પ્યુટર પર લખશે-વાંચશે. ઘેરથી દફતર લાવવાની અને હોમ વર્કની ઝંઝટને તિલાંજલિ આપવામાં આવશે. કમ્પ્યુટરને કારણે વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓની હાજરી પણ વધી શકે છે.

આ ગુજરાતી ડિજિટલ ડિક્શનરી જોઈએ છે... વિના મૂલ્યે?

આ પછી આજની યુવા પેઢીમાં ગુજરાતી ભાષાના વધુ પ્રચાર તથા પ્રસારમાં લાખો વાચકોનું લાડકું સાપ્તાહિક ચિત્રલેખા કઈ રીતે માધ્યમ બની શકે એની યોજનામાં ચિત્રલેખાનો ૨૬ વર્ષી યુવા પાર્ટનર જય મૌલિક કોટક સક્રિય રસ લેતો હતો, પણ એની આ ઈચ્છાને અમલમાં મૂકી શકાય એ પહેલાં જ તાજેતરમાં જયે અણધારી વિદાય લીધી પછી ચિત્રલેખા ગ્રુપ દ્વારા એના વાચકોને જય કોટકની સ્મૃતિમાં ચંદરયા ફાઉન્ડેશનના સહયોગથી લંડનસ્થિત રતિલાલભાઈ ચંદરયા દ્વારા તૈયાર થયેલી ગુજરાતી ડિજિટલ ડિક્શનરી નિ:શુલ્ક આપવાનું નક્કી કર્યું છે.

આ ડિજિટલ શબ્દકોશ મર્યાદિત સંખ્યામાં જ ફ્રી આપવાનો હોવાથી વહેલા તે પહેલા ધોરણે એનું વિતરણ કરવામાં આવશે એટલે વાચકે અત્રે આપેલાં ફોર્મમાં પૂરી વિગતો ભરીને પોતપોતાનાં શહેરના ચિત્રલેખાના એજન્ટનો સંપર્ક સાધવો.

ચિત્રલેખાના એજન્ટ્સ

મુંબઈ

પાવસકર: ૯૮૨૧૬ ૬૩૬૨૬ (સાંતાક્રુઝ, વેસ્ટ). **વિજય નાયક (એ.એચ. વ્હીલર):** વિલે પાર્લે સ્ટેશન. **શિવાજી:** અંધેરી પોલીસચોકી પાસે, અંધેરી, વેસ્ટ. **સાંઈનાથ:** ૯૩૨૧૦ ૪૬૩૨૬ (મલાડ, વેસ્ટ). **ગજાનન (એ.એચ. વ્હીલર નંબર-૧):** ૯૮૧૯૬ ૧૪૫૬૩ (કાંદિવલી સ્ટેશન). **દીક્ષિત:** ૯૮૯૨૨ ૦૬૫૮૦ (એમ.જી. રોડ કોર્નર, ચારવાર હોટેલની સામે). **યુનીસ પટેલ:** ૯૮૯૨૩ ૭૮૮૭૭/૨૫૦૨ ૨૭૧૧ (એમ.જી. રોડ, રાજ ગ્લાસની બાજુમાં, ઘાટકોપર). **સંતોષ ખાંડગે:** ૯૮૬૯૩ ૦૨૦૫૮ (મુલુંડ સ્ટેશન નજીક, ઈસ્ટ). **શ્રી ચૈતાલી (સંદીપ):** ૯૮૬૭૯ ૬૬૬૪૨ (નાટેકર ઓટોરિક્ષા સ્ટેન્ડની સામે, થાણા, વેસ્ટ). **છબીનાથ એસ. યાદવ (રાધેશ્યામ):** ૯૮૧૯૪ ૭૪૪૫૫ (૩૬૨/૨, મોહનલાલ મેન્શન, અમર પેટ્રોલ પંપની બાજુમાં, આઈસીઆઈસીઆઈ બેંકની સામે, મહેશ્વરી ઉદ્યાન, માટુંગા-સેન્ટ્રલ). **હાટકર (એ.એચ. વ્હીલર):** ૯૮૬૯૫ ૩૫૮૯૦ (પરેલ). **એ.એચ. વ્હીલર:** દાદર, વેસ્ટ, પ્લેટફોર્મ નંબર-૧. **વિદ્વાનહર બુક શોપ:** નેરુળ રેલવેસ્ટેશનની સામે.

અમદાવાદ

ફેવરીટ બુક સ્ટોલ: કાળુપુર સ્ટેશનની સામે, અમદાવાદ. **શ્રી અંબિકા બુક સ્ટોલ:** દક્ષિણી રેલવેની સામે, કોર્સિંગ, મણિનગર. **નવીન બુક સ્ટોલ:** રાયપુર ચકલા, અમદાવાદ. **ટ્રિપ્લે બુક સ્ટોલ:** ઉડિપીની બાજુમાં, પાલડી કોસ રોડ, અમદાવાદ. **સ્ટેડિયમ બુક સ્ટોલ:** સ્ટેડિયમ સર્કલ, અમદાવાદ. **સાગર બુક સ્ટોલ:** નહેરુ નગર સર્કલ, અમદાવાદ. **જ્ઞાનગંગા બુક સ્ટોલ:** આંબાવાડી, અમદાવાદ. **દીપાલી બુક સ્ટોલ:** સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ, અમદાવાદ. **ચિત્રલેખા ડેપો:** ખાનપુર, બીજેપી ઓફિસની બાજુમાં, અમદાવાદ.

વડોદરા-આણંદ

નેરન્દ્ર બુક સ્ટોલ: રેલવેસ્ટેશનની સામે, એસ.ટી. ડેપો રોડ, વડોદરા. **સુધા ન્યૂઝ એજન્સી:** હરિ નગર, પાંચ રસ્તા, ગોત્રી રોડ, વડોદરા. **શ્રી બુક સ્ટોલ:** આવિષ્કાર કોમ્પ્લેક્સની પાસે, જૂના પાદરા રોડ, વડોદરા. **સમર્પણ બુક સ્ટોલ:** આરાધના ટોકીઝની સામે, મેડિકલ કોલેજની બાજુમાં, વડોદરા. **વસંત બુક સ્ટોલ:** દાંડિયા બજાર, સિદ્ધિવિનાયકની બાજુમાં, વડોદરા. **નાગેન્દ્ર બુક સ્ટોલ:** પ્રતાપ નગર રેલવેસ્ટેશન, પ્રતાપ નગર, વડોદરા. **મિસ્ત્રી એન.પી. એજન્સી:** બી/૧૦૮, કવિતા શોપિંગ સેન્ટર, જે.પી. રોડ, આણંદ. **જે.બી. મિસ્ત્રી બુક સ્ટોલ:** એ/૬, સુપર માર્કેટ, રેલવેસ્ટેશનની સામે, આણંદ. **હાર્દિક ન્યૂઝ એજન્સી:**

જૂના રામજી મંદિરની સામે, ટેના બેંક રોડ, આણંદ. **મિસ્ત્રી એન.પી. એન્ડ એસટીડી/પીસીઓ:** નાના બજાર, પંચાયત રોડ, વલ્લભવિદ્યાનગર.

સુરત

સુરત બુક સ્ટોલ: કોટસાકિલ રોડ, ભાગળ, સુરત. **મેહુલ બુક સ્ટોલ:** આર.બી. કોમ્પ્લેક્સ, બરોડા પ્રેસ્ટિજની સામે, સુરત. **પટેલ બુક સ્ટોલ:** અડાજણ એસ.ટી. ડેપોની સામે, અડાજણ પાટિયા, સુરત. **શિવમ બુક સ્ટોલ:** મકાઈ બ્રિજ પાસે, નાનપુરા, સુરત. **સમ્રાટ બુક સ્ટોલ:** ભાટર રોડ, સુરત. **ધનસુખ બુક સ્ટોલ:** રેલવેસ્ટેશનની સામે, સાર્વજનિક હોટેલની બાજુમાં, સુરત. **એસ.ટી. બુક સ્ટોલ:** વલસાડ, એસ.ટી. ડેપો.

રાજકોટ, જૂનાગઢ, ભાવનગર-જામનગર

નયન બુક સ્ટોલ: સોરઠિયાવાડી ચોક કોર્નર, રાજકોટ. **રાજેશ બુક સ્ટોલ:** લોઢાવાડ પોલીસચોકીની સામે, રાજકોટ. **મયૂર એજન્સી:** ઢેબર રોડ, જીવન કમર્શિયલ બેંકની સામે, રાજકોટ. **એ.જે. બુક સેન્ટર:** સંગાણવા ચોક, રાજકોટ. **જાગનાથ બુક સ્ટોલ:** જાગનાથ મંદિર પાસે, રાજકોટ. **સંદીપ બુક સ્ટોલ:** અમીન માર્ગ, રેલવે કોર્સિંગની બાજુમાં, રાજકોટ. **અલ્પેશ બુક સ્ટોલ:** કાલાવડ રોડ, બેંક ઓફ બરોડાની બાજુમાં, રાજકોટ. **કેસરી ન્યૂઝ એજન્સી:** કાલાવા ચોક, જૂનાગઢ. **પટેલ ન્યૂઝ એજન્સી:** માલીવાડા રોડ, જૂનાગઢ. **પ્રેમ ન્યૂઝ એજન્સી:** ઘોઘા ગેટ, રૂપમ ચોક, ભાવનગર. **સંદીપ ન્યૂઝ એજન્સી:** સ્ટેશન રોડ, ભાવનગર. **ડોન ન્યૂઝ પેપર સ્ટોર:** ડાયમંડ ચોક, ભાવનગર. **પારસ બુક સ્ટોલ:** તીનબત્તી નજીક, જામનગર. **જે.પી. ભગત એન્ડ સન્સ:** હવાઈ ચોક, જામનગર. **એસ.ટી. બુક સ્ટોર્સ:** એસ.ટી. બસ સ્ટેન્ડ, જામનગર. **નયન બુક સ્ટોલ:** કોસ રોડ, વિકાસ ગૃહ રોડ, ડી.કે.વી. કોલેજની બાજુમાં, જામનગર.

ડિજિટલ ડિક્શનરી... વિના મૂલ્યે!

નામ: .....

ઉંમર: ..... વ્યવસાય: ..... ફોન: .....

મોબાઈલ: ..... ઈ-મેઈલ: .....

સરનામું: .....